

Одбележана „Неделата на грижа за стари лица“

Во рамките на одбележувањето на „Неделата на грижа за стари лица“, во организација на Црвениот крст на град Скопје, се одржа панелдискусија на тема „Здраво стареење и социјални сервиси за стари лица“, на која со свои дискусии учествуваа проф. д-р Иван Трајков од Институтот за социјална работа и политика при Филозофскиот факултет од Скопје, Душан Томишиќ - посебен советник за социјална заштита и политика при Министерството за труд и социјална политика на РСМ и Станка Трајкова, претседателка на Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија.

Претседателката на СЗПМ, Станка Трајкова, најпрво ги поздрави сите 320.000 пензионери и сите стари лица во земјата, а потоа во својата дискусија истакна дека грижата на општеството за оваа популација е постојана, а новите проекти како што се отворање дневни центри и социјални сервиси за стари лица се од големо значење во денешните услови на живеење. Понатаму, во врска со здравото и активно стареење Трајкова истакна дека активно стареење значи старост во добро здравје, исполнетост како личност, самостојност и поголема вклученост како граѓанин во сите нивоа на општествениот живот.

Пензионирањето не треба да значи неактивност туку активно стареење за поголема самостојност. Додека старееме треба да сме во можност да раководиме со сопствениот живот што е можно подолго време. Тоа ќе се постигне доколку за старите лица не се размислува дека се товар на општеството, иако, за жал, има такви мислења и кај нас, во нашето опкружување и пошироко. Таа лекција пензионерите ја осознале многуодамна и уште пред 73 години го започнале своето пензионерско организирање. Уште тогаш почнале да се отвораат клубови и дневни центри. Денес во здруженијата на пензионери има 450 клуба, и слободно може да се рече дека секојдневно се отвора по еден клуб каде што пензионерите се свои на своето. Факт е дека онаму каде што во разгранокот на здружението има пензионерски клуб, има и активно стареење. Остварување на активното живеење е една од основните цели утврдени со статутите на здруженијата, што понатаму се остварува преку спортски активности, културно-забавни дејности, ликовни секции, клубови на љубители на книгата, драмски секции, поддршката на издавачката дејност и творештво и друго. Тука се и екскурзиите и прошетките кои го збогатуваат пензионерскиот живот. Во врска со грижата за старите лица, општините имаат значајна

улога во обезбедување здраво, активно и социјализирано стареење применувајќи го доследно членот 22 од Законот за локална самоуправа. Без помош и соработка со општините, здруженијата кои сами се финансираат тешко ќе може да отвораат клубови или дневни центри. Отворањето на социјални сервисни центри за стари лица е за поздравување, бидејќи тоа навистина е можност старото лице да остане подолго во својот дом, во своето опкружување. Улицата, пријателите и сопствениот дом не може да ги замени ниту најлуксузен старечки дом, но доаѓа време кога мора да се тропне и на таа врата, но затоа, пак, таа услуга треба да биде можна и прифатлива и за пензионерите со пониски пензиски примања - истакна, меѓу другото, Трајкова.

Преостанатите учесници на панелдискусијата подетално ја објаснуваа улогата на социјалните сервиси на стари лица кои ќе се отвораат во општините од страна на лица кои поседуваат соодветна лиценца односно сертификат за обезбедување на квалитет на услугите. Посебно задоволство на настанот за претседателката на СЗПМ, Станка Трајкова, беше што и беа врачени признанија за ЗП-Солидарност-Аеродром, Гази Баба, Центар, Сарај, Здружението на воените пензионери, Тафталици, Бутел и Карпош, здруженија-членки на СЗПМ. Благодарница доби и Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија.

Претседателката на СЗПМ, Трајкова, на претседателите на здруженијата им врач благодарници на пригодната средба која се одржа во рамките на одбележување на Неделата на грижа за стари лица во Сојузот, на 22 ноември 2019 година, во просториите на СЗПМ, на која беа присутни и претседателките на Активите од здруженијата, бидејќи тие се главниот столб кога станува збор за хуманитарните активности.

Претседателката Трајкова рече дека за воведување на дневни сервиси аплицираше 60 општини, а нивното воведување значи вонинституционално сме-

стување и згрижување за старите лица. Таа ги замоли претставниците на здруженијата присутни на настанот во СЗПМ да ги контактираат општините од нивните подрачја за да проверат дали тие го добиле проектот за овие сервиси. Учесниците и добитници на признанија во своите дискусии зборуваа за своите активности на овој план. Беше истакнато дека здруженијата организираат многубројни акции и повеќе видови помош.

Од 18 до 24 ноември, со низа хуманитарни акции „Неделата на грижа за стари лица“ беше одбележана и од страна на општинскиот Црвен крст и Активот на пензионерки при ЗП-Охрид и Дебрца. Во рамките на активностите беше организирана посета на стари лица во општината Дебрца. Волонтери од Црвениот крст и од ЗП-Охрид и Дебрца, придружувани со медицинска екипа од лекар и медицински сестри, во руралните населби Лактиње, Белчишта, Мешеишта и Волино на 60 стари лица им мереа крвен притисок, им правеше ЕКГ и им мереа шеќер во крвта. Покрај ова беа посетени и 30-те штитеници во Геријатриското одделение при Општата болница во Охрид, на кои им беа врачени пригодни подароци, прехранбени артикли и хигиенски средства. Во градот, на осум најзагрозени социјални семејства волонтерите од донации на приватни фирми им доделија пакети со прехранбени продукти и друго. За време на „Неделата на грижа за стари лица“ беше распишан и ликовен конкурс на слободна тема, на кој цртежи испратија 276 ученици од основните училишта од Охрид, а на конкурсот за лични творби за поезија и проза конкурираа 42 ученици. Од сите нив комисијата ќе награди 75 ученици по двата конкурса, на кои ќе им бидат врачени благодарници, пофалници и книги од познати светски писатели. „Неделата на грижа за стари лица“ заврши со меѓугенерациска средба на волонтерите на Црвен крст со пензионерите. За време на дружењето во Домот на пензионерите, младите волонтери и пензионерите најпрво ги поз-

драви претседателот на ЗП-Охрид и Дебрца, Ѓорѓи Трпчески, кој им се заблагодари на сите за присуството и почитта што ја имаат кон старите лица, бидејќи тие го заслужуваат тоа.

Потоа, младите и старите волонтери играа шах, табла, домино, пикадо, а на крајот средбата заврши со заедничка фотографија за спомен на дружењето. Координатор на активностите по повод „Неделата на грижа за стари лица“ беше Горка Донеска, претставничка активистка на охридското здружение во Општинскиот Црвен крст и заменик-претседателка на Активот на пензионерки.

И ЗП-Неготино „Неделата на грижа за стари лица“ ја одбележа со повеќе активности. Активот на пензионерки посети повеќе домови на стари и изнемоштени лица во градот, а преку своите разграноци и во селата: Тимјаник, Долни Дисан, Криволак, Пепелиште, Војшанци, Трешник и Курија, на кои им беа однесени скромни подароци. Во соработка со Здравствениот дом од Неготино, докторката Александра Ристова-Стојанова пред пензионерите одржа едукативно предавање за дијабетесот кај старите лица со давање поединечни здравствени совети. Екипа составена од лекар и медицинска сестра спроведе акција во мерење на крвен притисок и шеќер во крвта кај пензионерите кои живеат во градот и во селата.

Исто така, членови на Активот на пензионерки заедно со пејачката група на ЗП-Неготино го посетија домот за стари лица „Жана“ од Неготино и пред лицата кои овде престојуваат приредија богата програма. Со музика, песна и оро сите заедно се дружеа, со што им ја развеселија душата на овие лица. Директорката на Домот, Жана Илова, во знак на благодарност му додели благодарница на ЗП-Неготино.

Во рамките на одбележувањето, ЗП-Неготино во соработка со МВР-Полициска станица Неготино, во Клубот на пензионери од Неготино се одржа предавање за измами и крајби на стари лица, кои во последно време земаат сè пого-

лем замав кај постарите лица кои живеат сами. За време на средбата пензионерите беа запознаени со начинот како да се справат и кои мерки да се применат за да се спречат овие појави.

Достоинствено беше одбележана „Неделата на грижа за стари лица“ и во ЗП-Ѓорче Петров. За таа цел, Активот на пензионерки во соработка со комисијата за здравство и социјала предводени од Воислав Ристовски, претседател на ИО, извршија посета во геријатриската болница „13 Ноември“ во населбата Ѓорче Петров. За време на посетата се остварени директни средби со болните лица во болницата како и со раководниот кадар. Истовремено, делегацијата од Здружението на болницата и донираше поголем број пижами како и прехранбени и други производи.

Неколку дена по посетата на болницата, Здружението ги посети и лицата сместени во домот за стари лица „Мајка Тереза“ во с. Злокуќина. Таму хорот на ЗП-Ѓорче Петров пред присутните имаше 30-минутен настап со песни од својот репертоар. Истовремено, Здружението активно учествуваше и на базарот организиран од страна на Домот, а на лицата сместени во Домот им донираше прехранбени производи од домашно производство како и донација на неколку пара чорапи. Комисијата за здравство и социјала заедно со Активот на пензионерки организираа две предавања за Алцхајмеровата болест, кои се одржаа во разграноците Ѓорче Петров и Даме Груев. Пред присутните пензионери предавањето го одржа професорот Драган Илиевски. На 22.11.2019 година, комисијата за здравство и социјала во соработка со Црвениот Крст на општината Карпош во разгранокот Даме Груев организираше акција за мерење на шеќер во крвта како и мерење на крвниот притисок.

На 23.11.2019 година, ансамблот за народни песни „Вања Лазарова“ во Домот на АРМ одржа фестивал на народни песни со хорови и пејачки групи, кој беше со хуманитарен карактер. На фестивалот учествуваа 12 хора и групи, меѓу кои и хорови на Здруженијата на пензионери од Кичево, Центар, Гази Баба, Чаир и други од Скопје, како и хорот на пензионери „Невен“ од Лесковац, Р. Србија. Фестивалот на кој настапија учесници од повеќе генерации и кој беше во рамките на „Неделата на грижа за стари лица“ го отвори претседателот на Црвениот крст на град Скопје, д-р Стефан Тодоров. На сите учесници им беа доделени благодарници од Црвениот крст на град Скопје. **Дописниците на СЗПМ**

ПРЕМИЕРОТ ЗОРАН ЗАЕВ И МИНИСТЕРОТ ЗА ЗДРАВСТВО, Д-Р ВЕНКО ФИЛИПЧЕ, НА РАБОТНА СРЕДБА СО ПЕНЗИОНЕРИТЕ

Од следната година пензионерите просечно ќе добијат 10.000 денари повеќе или околу 850 денари месечно поголема пензија

На 29 ноември 2019 година се реализираше средба во Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија на која присуствуваа раководствата на 14-те скопски здруженија, како и членови на комисијата за здравство и социјална политика на Сојузот. Ова е првпат да се одржи ваква работна средба со околу педесетина членови на која присуствуваа и премиерот на државата и министерот за здравство, на која пензионерите можеа да слушнат директни одговори од највисоко ниво на прашања кои се од особен интерес за пензионерите, најмасовната популација во државата. За волја на вистината, во изминатите години имало средби со премиер и министри, но не биле во вакво состав туку само со раководството на Сојузот.

На почетокот на средбата претседателката на СЗПМ, Станка Трајкова, ги поздрави високите гости, премиерот Зоран Заев и министерот за здравство, д-р Венко Филипче и им се заблагодари што одвоија време да присуствуваат на средбата и да им дадат одговори и информации на пензионерите, истакнувајќи ги најважните прашања битни за квалитетот и достоинствен живот на највозрасните граѓани.

Почитувани, најпрво голема благодарност за вашето присуство кое е доказ за вашата грижа за највозрасните граѓани, а особено за нивното здравје кое е многу битно во третата доба. Со вашето присуство покажувате дека таа грижа е континуирана, а целта е што поквалитетен и подостоинствен живот на корисниците на пензија и на сите возрасни луѓе. На средбата именувана како „Здравствено осигурување и здравствена заштита“ да проговориме за прашањата од здравствената заштита на пензионерите, бидејќи таа покрај стекнатите права од ПИОМ, односно редовна исплата на пензиите и нивно усогласување, е постојано во фокусот на Сојузот. Пензионерите неколку години наназад бараа да се реши прашањето за снабдување со лекови преку целиот месец, на што ни се одговараше дека тоа е системско прашање и бара битни измени во законите да се реши.

Почитувани, конечно оваа година за ова фамозно прашање за кое се мислеше дека е нерешливо се најде решение, за што сме особено благодарни. Инаку, кога е во прашање здравството, Сојузот е во постојано заседание. Еве некои прашања поврзани со оваа дејност кои се битни за нас:

1. Отворање и проширување на позитивната листа на лекови за што се мисли дека е недопирливо и нерешливо прашање, но ние имаме предлози кои ќе ви ги доставиме и сме убедени дека ако нешто се сака ќе може и да се реши;
2. Изградба на гериятриски простор во дел од неискористените простории во општите болници;
3. Ослободување од партиципација за сите возрасни луѓе над 65 години, право кое пензионерите го имаа некогаш, а за што имаме компаративна анализа како е тоа решено во други земји;
4. Тимско функционирање на теренски лекар и на подвижните аптеки во руралните средини;
5. Изградба на државни старечки домови и субвенционирање на цените во приватните старечки домови како би се сместиле и пензионери со пониски пензии, како и поддршка на социјалните сервиси за помош на пензионерите во нивните домови;
6. Целосна терапија при болничко сместување со потребни лекови и за други болести што ги има пензионерот-пациент;
7. Подобрување на односот кон во-

зрасното лице на сите нивоа, а особено при лекувањето.

Има уште, но тука ќе застанам и ќе кажам дека ние пензионерите не се повторуваме само затоа што сме стари, туку се повторуваме за нашите барања да допрат до оние субјекти кои на тој план се одговорни и можат да помогнат за нивно решавање – истакна, меѓу другото, Трајкова.

Претседателот на Владата, Зоран Заев, откако внимателно го ислуша излагањето на претседателката на Сојузот, Станка Трајкова, се потруди да одговори на поставените прашања.

Најпрво за усогласувањето на пензиите. Ако останевме на стариот модел од претходната влада, ќе добиевте зголемување од само 400 денари, а ние за цела следна година ќе дадеме околу 10.000 денари повеќе или околу 850 денари месечно. Покачувањето на пензиите е најавено уште во април оваа година, кога стана јасно дека економските мерки даваат резултати и дека приходите растат, што овозможи буџетот за 2020 година да биде посветен на човечкиот капитал и на грижата за пензионерите. И тоа не е симболично покачување. Напротив. Од јануари 2020 година, просечната пензија со предвиденото покачување ќе изнесува околу 15.500 денари. Владата за 2020 година предвиде покачување од 700 денари и дополнително усогласување од околу 200 денари, што значи дека пензиите ќе пораснат за околу 900 денари – рече премиерот Заев на средбата со пен-

зионерите.

Во Владата се прават анализи за подобрување и осовременување на системот за изградба на старечки домови со вклучување на економски мерки, односно субвенции за инвестициите кои ќе вклучат грижа и поволни услови за оние кои имаат помали пензии. Затоа централно место во буџетот за 2020 година е грижата за човечкиот капитал, за луѓето, а во тој дел влегува и грижата за здравјето и грижата за нашите граѓани во социјален ризик на кои им ја зголемивме социјалната помош за 300 проценти.

За мерките во здравството посебно се задржа министерот Венко Филипче, кој ја издвои мерката за укинување на квотите за лекови којашто веќе 2 месеци е во сила.

Министерот истакна дека со укинувањето на квотите за лекови на рецепт граѓаните имаат достапни лекови во кој било период од месецот, повеќе не стравуваат дека ќе останат без потребната терапија и дека за само еден месец се смени сликата за проблемот којшто се провлекуваше со децении.

Мерката со укинувањето на квотите за лекови на рецепт требаше да се направи многу одамна. Посетивме повеќе аптеки низ државата и секаде тврдат дека веќе е релаксирано. Нема турканици, секој може да добие лек кога сака. Ова е само еден дел од мерката на реформа во примарното здравство. Драстично за само еден месец се смени сликата за еден многу сериозен проблем којшто се

провлекува со децении – истакна министерот Филипче.

На средбата, министерот Филипче ги информираше пензионерите дека вакцинацијата против сезонски грип е почната и сите лица над 65 години можат бесплатно да се вакцинираат. Тој исто така ги потсети пензионерите дека во предлог-буџетот за 2020 година се одвоени средства за болничко лекување без наплата на партиципација за пензионери со пензија пониска од просечната. Во предлог-буџетот за 2020 година се предвидени 89 милиони денари за болничко лекување без наплата на партиципација за пензионери со пензија пониска од просечната. Целта е обезбедување грижа во чувањето, следењето и унапредувањето на здравјето на пензионерите, како и заради обезбедување услови за лекување на пензионерите во болничките здравствени установи низ целата држава – нагласија на средбата во Сојузот на здруженијата на пензионерите, премиерот Заев и министерот за здравство, д-р Венко Филипче.

Потоа беа поставени и некои други интересни прашања од присутните, на кои премиерот Заев и министерот Филипче одговорија дека се слушнати нивните потреби и дека Владата активно ќе работи на мерки за нивно исполнување. Средбата беше успешна на задоволство и на пензионерите, и на премиерот Заев и на министерот Филипче.

Калина С. Андонова

МИНИСТЕРКАТА МИЛА ЦАРОВСКА ВО ЗП-КИЧЕВО

Пензиите ќе продолжат да растат и во 2020 година

Министерката за труд и социјална политика, Мила Царовска, неодамна се сретна со пензионерите во Кичево со кои разговараше за претстојното зголемување на пензиите и за другите актуелни прашања. Министерката лично ги информираше пензионерите дека пензискиот систем е стабилен и дека пензиите растат и ќе продолжат да растат. Исто така, ги информираше за претстојното покачување на пензиите од јануари 2020 година, кое ќе изнесува 700 денари за сите пензионери, а коешто со дополнителните усогласувања до крајот на годината ќе стигне од 860 до 900 денари.

Покачувањето на пензиите се прави плански, со издржани пресметки и во услови кога имаме стабилизација на пензискиот систем, но и кога имаме пораст на економијата во државата. Системското решение предвидува дополнително зголемување на пензиите, освен според порастот на БДП да може да се зголемуваат и според порастот на платите. Во години на пораст на минималната плата за над 15 отсто и на пораст на просечната плата за 5 отсто, ќе има можност за покачување и на пен-

зиите за 5 отсто – рече Царовска.

Заменик-директорот на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, Илија Ивановски, истакна дека пензиите и следниот месец ќе се исплаќаат без заеми.

– Приходите во Фондот се зголемуваат, а дефицитот е намален за 10 отсто. Тоа е резултат на зголемената уплата на придонеси и зголемувањето на бројот на вработени во државата – истакна Ивановски.

Претседателката на Сојузот на здруженијата на пензионери, Станка Трајкова, на средбата, покрај другото, истакна

дека секој заслужува достоинствен живот и ова зголемување на пензиите ќе значи многу за пензионерите.

Ако гледаме процентуално, најголемо зголемување од 5,8 отсто до 7,8 отсто имаме кај најниските пензиите до 12.000 денари, а најмало од 1,5 отсто до 5,8 отсто кај пензиите над 12.000 до највисоките пензии. Пензија до 12.000 денари во државата примаат 141.766 лица или 43,94 отсто од вкупниот број пензионери, односно во моментот има 322.622 пензионери и сите тие ќе добијат покачување со најновото усогласување кое е додадено на веќе постојното. **КА.**

ЗП-ВЕЛЕС

Награда за хуманост на Нада Алексоска

Во салата „Бели мугри“ во Велес, градот на Рацин, на 18.11.2019 година, во чест на Мајка Тереза учениците од основните и средните училишта се претставија со повеќе точки, а беа наградени и најдобрите кои напишаа песни посветени на оваа света жена и испратија силна порака за хуманост и човечност.

Настанот го организираа граѓанското здружение „Скопјанката Мајка Тереза“, клубот на писатели „Коста Солев Рацин“ од Велес и локалната библиотека „Гоце Делчев“.

На Нада Алексоска, членка на клубот на писатели „Коста Солев Рацин“, инаку пензионерка, од страна на граѓанското здружение „Скопјанката Мајка Тереза“ беше доделена награда за хуманост. Наградата ја додели претседателот на Здружението, Димче Петрушевски.

Ги наградивме младите поети од основните и средните училишта кои напишаа прекрасни творби посветени на светицата и хуманиста Гонца Бојациу, Светата Мајка Тереза, а наградата за хуманост ја доделуваме на Нада Але-

ксоска, која со своите дела го заслужува тоа. Нашата активност не завршува овде во вашиот град, туку хуманитарно-уметничкиот карван продолжува низ повеќе градови на Македонија – истакна Петрушевски.

Добитничката на наградата се заблагодари на доделеното признание.

Јас не би сакала да зборувам за хуманите дела кои сум ги направила. За тоа знаат оние кои ја добиле моја помош. Кога правиш добри дела, не треба да се фалиш. Му благодарам на граѓанското здружение „Скопјанката Мајка Тереза“ за укажаната чест – рече Алексоска. **А.М.**

ПОТПИШАН ДОГОВОР МЕЃУ СН ОСИГУРИТЕЛЕН БРОКЕР, ФОНДОТ НА ПИОМ И СЗПМ

Убав пример и доказ за грижата за највозрасните жители

На 25 ноември 2019 година, во Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија беше потпишан договор за деловна соработка меѓу СН Осигурителен брокер АД Битола како давател на услугата, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија и Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија. Во името на СН Осигурителен брокер АД Битола договорот за деловна соработка го потпиша м-р Христо Кондовски, во името на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија договорот го потпиша генерални-

от директор на Фондот, Шаип Зенељи, и во името на Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија, претседателката на Сојузот, Станка Трајкова, како претставничка на корисниците на услугите кои ќе ги добијат пензионерите на 12 рати, а задршките ќе ги прави Фондот.

Цел на договорот е подобрување на стандардот и квалитетот на живот на пензионерите, најмногубројната популација во земјата, преку производите кои ги нуди давателот на услугата СН Осигурителен брокер АД Битола.

По потпишувањето на договорот, СН

Осигурителен брокер АД Битола, давателот на услугата, во рамките на одбележувањето на „Недела за грижа на старите лица“ донираше три преносни компјутери и два телевизори на Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија, а кои ќе им бидат дадени на пет здруженија со цел да се подобри нивното функционирање и нивните активности.

Потпишувањето на овој договор и донацијата се убав пример и доказ за грижата кон највозрасните жители во земјата, кои впрочем тоа и го заслужуваат.

К.С. Андонова

ЗП-ДЕЛЧЕВО

Планинарски марш околу Бигла

Во организација на планинарското друштво „Голачка срна“ од Делчево, на 17 ноември годинава, дваесетина пензионери-планинари реализираа планинарски марш околу селото Бигла, по средно лесна патека во должина од девет километри. Стартната позиција на планинарското дружење на делчевските пензионери беше кај месноста „Крстот“ помеѓу селата Драмче и Бигла.

На ова место, секоја година жителите не само од овие две села туку и од Трстија, Илиово, Винаца и Делчево, на христијанскиот православен празник Митровден и на други верски празници се собираат на заеднички ручек (курбан) и на општонародна веселба која трае преку целиот ден. На ова култно место е подигнато и спомен-обележје во 1929 година, во вид на крст на пиедестал од камен - објаснува пензиониранiot судија Сребран Стоичов од Делчево, роден во селото Бигла.

Пензионерско-планинарската експедиција го посети и основното училиште „Јане Сандански“, кое за жал, не работи поради малиот број деца. Таму посетителите се соочиле со непријатна глетка: објектот руиниран, вратите и прозорците искршени, електричната инсталација демонтирана. Овде роднокрајните пензионери евоцираа спомени од убавите

ученички години.

Некогаш во селото Бигла се одгледувал тутун и бил изграден откупен пункт од тогашната фирма „Југотун“. И овој објект е во ужасна состојба, запуштен, бидејќи малкуте жители на Бигла и на околните села веќе не садат тутун. И училишниот и монополскиот објект само потсетуваат дека во Бигла некогаш пулсирал живот.

Пензионерите-планинари поминаа низ убави шумски предели од дабова и борова шума, а на пријатното сончево време беа восхитени од жолто-зелениот есенски пејзаж и од прекрасните видици од Бигланскиот рид кон Осогово, Руен, Голак и Плачковица.

Наредното големо изненадување беше во самото село. Тука планинарите-пензионери ја посетија црквата „Св.Горѓи“, поточно руинираните контури од некогашниот храм и камбанаријата. Водичот и претседател на планинарското друштво, Војо Мишевски, поранешен полициски службеник, раскажа една немила случка.

Камбаната од оваа црква била украдена. Случајот месното население го пријавило во ОВР Делчево. По извесно време полицијата ги пронашла крадците, им го одзела црквоното своно и им го вратила на верниците во Бигла. Тие покрај старата урната камена камбанарија изгради-

ле нова, импровизирана, од дрвен материјал и ја закачиле камбаната. Но по извесно време случката се повторила и црквоното своно повторно било украдено и до денешен ден не е пронајдено – раскажа Мишевски.

Некогаш, на Ѓурѓовден, црквата била посетувана не само од жителите на Бигла туку и од намерници од околните и од подалечните села на Пијанец и Малеш. За жал, миграцијата направи и оваа традиција да загасне - вели Ацо Георгиев, месен трговец со жива стока, млечни производи и лековити билки.

Следната целна точка беше некогашниот објект на познатата кожарско-конфекциска фирма „Крзно“, каде што своевременно работеле стотици жители од Бигла и околните села. Погонот бил преземен од кожарскиот комбинат „Годел“, но данокот на транзицијата го платиле и овдешните вработени, кои останале без работа, без осигурување, без плата. Сега чекаат да ги исполнат годините и да се стекнат со старосна пензија. Погонот е празен, со катанци на портите. Пред влезот има две спомен-обележја: Спомен-плоча од битка со фашистите и под неа спомен-чешма, изградена од ГП „Гранит“, кога го асфалтирале локалниот пат Делчево - Винаца, преку Бигла. Спомен-плочата стои и потсетува на борбата за слобода, а спомен-чешмата е сува, без вода, славината е извадена, однесена...

Дружењето на пензионерите-планинари заврши со заеднички ручек во локалната продавница „Бигла-комерц“, во сопственост на Ацо Георгиев. И тој на посетителите им раскажа интересни случки од времето кога во Бигла имало неколку продавници, кога животот бил поинаков за разлика од денешната реалност кога и Бигла се празни и старее. Сепак, заедничкиот ручек беше проследен со песна.

Васил Маневски

СОЈУЗ НА ЗП НА ГРАД СКОПЈЕ

Пензионерите го одбележаа 13 Ноември со традиционален шаховски турнир

Сојузот на здруженијата на пензионери на град Скопје и оваа година го организираше традиционалниот шаховски турнир по повод Денот на ослободувањето на Скопје - 13 Ноември. Со овој настан пензионерите од Сојузот на здруженијата на пензионери на град Скопје, во кој членуваат околу деведесет илјади члена, му ја честитаа 75-годишнината од ослободувањето на главниот град на државата. Присутните на манифестацијата ги поздрави Љубица Јанчева - претседателка на советот на град Скопје, и Методија Новковски - претседател на Сојузот на ЗП на Скопје, кој им посака успех на учесниците. Од името на Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија присутните ги поздрави Ментор Коку, потпретседател на извршниот одбор на СЗПМ.

Пред присутните, поетот Перо Миленковски, член на Друштвото на писатели на Македонија, читаше поезија посветена на пензионерите.

На турнирот учествуваа 12 машки и 6 женски екипи (од кои 2 се

откажаа). Играта ја следеа голем број набљудувачи, главно пензионери, љубители на оваа интересна и древна игра, омилена кај припадниците на третата доба, шахот. Се играше во пријателска и фер атмосфера. Беше тоа убаво дружење меѓу пензионерите и размена на искуства со многу забелешки и коментари.

По завршување на партиите беа прочитани резултатите и поделени дипломи. Во машка конкуренција прво место освои екипата на ЗП-Центар; второ место освои екипата на ЗП-Бутел и трето место освои екипата на ЗП-Тафталиџе. Во женска конкуренција прво место освои екипата на ЗП-Центар; второ место освои екипата на ЗП-Горче Петров и трето место екипата на ЗП-Солидарност-Аеродром.

Дипломи за учество добија сите здруженија-учесници на традиционалниот турнир во шах, кој се одржа по повод 13 Ноември и 75-годишнината од ослободувањето на Скопје.

В.Топаловска

Промовирана книга за деца од пензионерот Наум Попески

На 25 ноември 2019 година, во родното село Вевчани, во организација на претседателот на ЗП-Вевчани, Витомир Костојчиноски, во Клубот на пензионери кој беше преполн до последното столче, а на самиот роденден на писателот, беше промовирана најновата книга „Дувни, дувни, ветренце“, намената за најмладата популација од вевчанскиот пензионер Наум Попески.

На промоцијата, покрај градоначалникот на општината Вевчани, Сашо Јанкоски, и пензионерите од Вевчани, најмногубројни беа учениците од ОУ „Страшо Пинџур“, кои на авторот пред да започне промоцијата му ја отпеаја и роденденската песна. За авторот Попески, за неговата мајка, за учителот, за другарите и за Вевчани, за творештвото на вевчанскиот писател за деца за овие 50 години и за објавените околу 20 книги, меѓу кои и најновата книга „Дувни, дувни, ветренце“, зборуваше неговиот колега, новинарот фоторепортер Стојан Кукунешоски.

Да се пишува значи да се памети она што е кажано, да не се заборава доживувањето и да се негува своето национално говорно богатство. Наум Попески е македонски поет и писател за деца, роден во Вевчани на 25 ноември 1947 година. Сега живее и твори во Скопје. Во родното место завршува основно образование, а гимназија во Струга. Потоа се запишува на Филолошкиот факултет во Скопје на групата македонски јазик и книжев-

ност. Во 1971 година се вработува во весникот „Нова Македонија“, каде што го поминува целиот работен век како новинар и уредник на додатокот за најмладите читатели „Колибри“ – истаќна, меѓу другото, Кукунешоски.

Со името на Наум Попески најмладите читатели се сретнуваат и во читанките по македонски јазик за основното образование. Овој истаќан македонски автор за деца е застапуван и во други книги и антологии на литературата за деца, преведуван е на повеќе европски јазици, а е чест гостин и на разни меѓународни фестивали на литературата за деца. Член е на Друштвото на писателите на Македонија.

За најновата книга зборуваше самиот автор, кој прочита повеќе песни од неговото творештво. На крајот од промоцијата, покрај што им подари книги со посвета на учениците, тој упати благодарност до учениците за присуството, до наставниците и до организаторот на промоцијата, претседателот на ЗП-Вевчани, Витомир Костојчиноски.

С.К.

ЗП-КУМАНОВО

„Ленче Кумановче“ дел од првиот уличен фестивал во Куманово

Здружението за активизам, едукација, култура и уметност, граѓански центар „Активизам“ за првпат годинава, на 26 октомври, го организираше мултикултурниот настан „Куманиум“ како дел од проектот „Култура за Куманово - Куманово за Куманово“. Станува збор за прв уличен фестивал на култура, на кој учествуваа уметници, актери, спортисти, пејачи, карикатуристи, креативци, пензионери како и мајстори во својата фела, кои преку својата програма ги претставија традицијата, наследството и мултиетнич-

ко то живеење во Куманово.

Драмската работилница при КУД „Гоко Симоновски“, која е дел од ЗП-Куманово, ја имаше таа среќа да биде дел од ова културна манифестација, поддржана од Регионалната програма за локална демократија во Западен Балкан, финансирана од ЕУ, а спроведувана со поддршка од општината Куманово. На барање на организаторите на фестивалот беа изведени делови од култната театарска претстава „Ленче Кумановче“, под режисерската палка на Јовица Станковски. Си-

те актери-пензионери и самиот режисер се аматери во глумата, но со својот ангажман и неколкуте настапи низ државата докажаа дека за нив нема граници, тие со својата аматерска глума собираат само овации, аплаузи, но и восхит за нивниот ентузијазам и креативност. Така беше и на нивниот настап на првиот уличен фестивал „Куманиум“, каде што со нивните актерски способности ги потсетија присутните на некои заборавени времиња, на младоста, на лудорите на Досе, на недоволната љубов помеѓу чорбаџиската ќерка Ленче и сиромашниот Бошко, на гордоста на аци Трајко и добрината на Велика, на злобата на Мирса и др. Иако дел од претставата беше изведен на отворено, пред центарот за култура „Трајко Прокопиев“, присутните граѓани си поминаа убаво, се насмеаја и се забавуваа со нивната глума. Од страна на организаторите на фестивалот за кумановските пензионери, аматери-актери, беа искажани само пофални зборови, нивната позитивна енергија и подготвеноста да учествуваат во проектот беа само поен плус и награда за успешно изведен дел од претставата „Ленче Кумановче“, со надеж дека и наредната година ќе бидат дел од културниот настан.

Јасмина Тодоровска

ЗП-МАКЕДОНСКИ БРОД

„Костенијада 2019“

По дефилето од Домот на култура до платото на плоштадот во Македонски Брод, со изведба на оркестарот на народни инструменти при КУД „7 Септември“, во кој членуваат и пензионери, на 15 ноември започна дванаесеттата „Костенијада 2019“.

Манифестацијата за отворена ја прогласи шумарскиот инженер Живко Силјаноски, градоначалник на општината, кој рече дека Поречието располага со многу квалитетен костен којшто наоѓа пластман во прехранбената индустрија во нашата држава и во опкружувањето.

Во културно-забавниот дел учествуваа: ЗП-Прилеп со КУД „Пенка Котеска“, КУД „Крсте Петков Мисирков“ од Свети Николе, потоа ФА „Новаци“ од селото Новаци, ФА „Гоце Делчев“ од Битола, ФА „Цветови“ од селото Дедино и домаќинот КУД „7 Септември“ со вокалните солисти-пензионери Миливој Миладиноски и Миле Андрески.

Денот беше сончев. Милина беше да се слуша свекотењето на ќерданите на

игроорките и да се гледаат колоритните народни носии, како и потскокнувањето во ритмот на ороето на пензионерките и пензионерите во публиката, дојдени во голем број и од соседните градови. На штандовите можеше да се вкусат специјалитети од костен изработени од вредните раце на учениците во СОУ „Св. Наум Охридски“ од Македонски Брод.

Во придружните активности на манифестацијата, учениците од основните училишта, од Центарот за деца со посебни потреби и од детската градинка во општината твораа на темата „Костен“, а трудовите беа изложени во Домот на културата.

Милена Стојческа, директорка на Домот на култура во Македонски Брод, на учесниците и на оние што помагаа им додели благодарници, а програмата успешно ја водеше оперската пејачка Серафина Фантаузо, исполнувајќи и две песни и дел од аријата „О соли мио“, наградена од публиката со бурен аплауз.

Милчо Тренкоски

ЗП-ОХРИД И ДЕБРЦА

Промовирана книгата „Македонска разгледница“ од хармоникашот и композитор, проф. д-р Гоце Џуклески

Познатиот македонски и охридски композитор и хармоникаш, професор д-р Гоце Џуклески неодамна во Охрид ја промовираше книгата „Македонска разгледница“. Со промоцијата на книгата, Џуклески всушност го одбележа својот јубилеј: 40 години од своето музичко творештво.

Пред голем број негови пријатели, роднини и почитувачи на музиката што со години ја создава, промоторот на книгата композиторот, хармоникаш и негов долгогодишен колега Сашо Ливрински, во таа пригода рече дека станува збор за книга која содржи 31 мелографски запис и исто толку ора на кои автор е Џуклески.

За прв пат сум во улога на нотограф на целокупниот музички материјал кој се наоѓа во книгата. Со право можам да констатирам дека оваа музичка книга е вистински пионер во запишувањето на ороводни ноти во Македонија. Имено, аматеризмот во науката и уметноста завршуваат во моментот кога на сцената настапува „нотирањето“ на извесни искуства во експериментирањето, добиените резултати од разни истражувања и нивна потврда според научни и уметнички стандарди и принципи. Навистина е жално за музичка почва како нашата, на која ѝ се восхитува сиот музички свет, да остане на забот на времето, на забот на аматеризмот и на заборабот. Ние имаме многу богата музичка ризница на снимени народни новокомпонирани ороводни ноти од ослободувањето до денес, но за жал, навиката, практиката и стандардот за нивно запишување не одеше пропорционално со ова. Особено не се обрну-

ваше внимание на запишувањето на точниот начин на изведбата, што даваше многу простор за импровизацијата, а таа ако не се контролира од субјектот најчесто преминува во хаос и недефинираност, која не произведува стандарди. Светската практика во запишување на музичката изведба подразбира што е можно повеќе внесување на податоци во записот кои ќе го одредат вистинскиот карактер на самата изведба и на нејзино точно изведување, без индивидуални претпоставки. Со ова се штити оригиналната мисла на авторот, неговото творештво и се обезбедува правилна изведба на неговите музички дела. Со сите сили и знаења овој светски стандард се обидов да го применим во запишувањето на ората композирани од Џуклески и затоа мислам дека ова е пионерски обид за примена на овие стандарди на македонска

почва. Но не само моите нотографии, туку и самата корица, рецензиите и целокупната организираност на оваа музичка книга сметам дека се еден вид таков пионерски зафат - истакна промоторот Ливрински.

Промоцијата беше дополнета и со извадоци од биографијата и од рецензиите на етномузикологот Кирил Тодески и музикологот Марко Колоски, кои ги пренесоа учениците од средното економско училиште „Св. Кирил и Методиј“, Ивана Ническа и Роберто Неделкоски.

На крајот од промоцијата на книгата „Македонска разгледница“, авторот Гоце Џуклески со пригодни зборови и чувство на блискост и искреност упати голема благодарност кон сите присутни на промоцијата, особено на неговите соработници во музичката кариера која трае 40 години, со желба и натаму да творат

заедно како и досега. Џуклески најави и други проекти со кои ќе се збогати македонската песнопјана ризница, но и ноти записи кои ќе бидат добра оставина за идните генерации. Својата благодарност Џуклески ја заврши со зборовите дека музиката е најдобра слика за еден народ, а кога се работи за македонската музичка слика таа е волшебна, неповторлива и вонвременска.

Инаку, Џуклески музиката генетски ја наследил од неговиот татко Васил, од познатата фамилија Џуклевци од селото Лескоец, а по некоја случајност и од неговата мајка Ружа, по потекло од Велгошти, која имала извонреден милозвучен глас за пеење. Џуклески во родното Лескоец го завршил основното образование, а средното во охридската гимназија. Правен факултет завршил во Скопје, каде што магистрира и докторира на Факултетот за безбедност. Работниот век од 33 години го минува во МВР Скопје, од инспектор по економски криминалитет преку помошник министер до државен секретар, од каде што и се пензионира.

Свирањето на хармоника е негова животна преокупација. Знае да свири и на гитара и на клавијатура. Но хармониката му е во душата и срцето. Со музика почнал уште во гимназиските денови во Охрид. Со композирање музика активно започнал од 1971 година. По заминувањето во Скопје како студент бил член на академското друштво „Мирче Ацев“, со кое настапувал на многу концерти и гостувања во странство. Негов најблизок соработник и колега му бил хармоника-

шот Милан Завков, со кого имал најдобра и долгогодишна соработка и пријателство. Снимал музика со народниот оркестар на МРТ со оркестарот на Благоја Дескоски и Мате Грујоски. Оттаму МРТ за него била втор дом. Џуклески досега има композирано 140 музички дела од кои 60 се ора, а 80 песнопјани мелодии исполнети од афирмирани македонски пејачи. Негови најомилени песни што ги композирал се „Мој мерак“ и „Песна за Водици“, која е обнародена и своевидна химна за празникот Богојавление во Охрид.

Џуклески и сега е активен во музиката. Учествува на фолклорни фестивали со свои песни и со вокална и инструментална музика со хармоника. Досега објавил 18 носачи на звук. Последниве години настапува на „Балкански фестивал“, „Илинденски денови“ во Битола и во многу музички емисии на телевизија. Интересно е што дел од музиката на Џуклески се свири и во Варшава, Полска и во други земји. Тој е еден од основачите на фолклорната група „Лескоец“, со која настапувал на многу свечени пригоди, поводи и фестивали. Џуклески сакајќи да остави спомен за постоенето и времето минато во фолклорната група „Лескоец“, лети вој ја промовираше авторската монографија „Фолклорниот живот во Лескоец“. На 14 јуни, по повод јубилејот 40 години од неговото музичко творештво, во родното Лескоец организираше и целовечерен концерт на кој со музика и песни неговите соработници настапија исклучиво со негова авторска музика. К. Спасески